

MANAGEMENTUL PERFORMANȚEI ȘI RISCULUI ÎN BĂNCI

*GÎRLEA Mihail lector superior,
magistru în economie USM, drd. IEFS*

*The globalization of financial markets, deregulation and the increasing sophistication of financial products, services and processes have increased the complexity and the diversity of financial risks. Changes in financial and banking markets from the latest years have resulted in significant changes in the risk profile of companies and financial institutions. The significant role of these in both economic growth and financial stability has made the financial **risks management** more important than ever and at the same time it represents the key function of modern financial and banking institutions with market-focused activities. Risk management in banking activity is an important subject especially after the financial crisis from 2008 which unfortunately led, in the majority of financial institution, to the materialization of the credit risk, liquidity risk, interest rate risk, exchange rate volatility risk and structural risk.*

Mediul în schimbare în care se află băncile comerciale generează noi oportunități de afaceri, dar presupune totodată și riscuri mai complexe și mai diverse, care sunt o provocare pentru abordările tradiționale ale managementului bancar, pe care banca trebuie să le gestioneze cât mai adecvat pentru a putea supraviețui concurenței și pentru a susține creșterea economică indusă de sectorul privat [1].

Concomitent cu activitatea de creditare, băncile comerciale se expun anumitor riscuri, îndeosebi celor de nerambursare a creditului și a dobânzii, motiv pentru care băncile comerciale trebuie să-și asigure activitatea în astfel de direcții, ca: suficiența capitalului normativ, crearea rezervelor în fondul de risc pentru reducerile pierderilor la credite, asigurarea unei politici de creditare eficiente, crearea rezervelor minime obligatorii, corelarea mijloacelor, activelor și pasivelor băncii, acoperirea valorii creditelor și a dobânzilor cu garanții asigurătorii. Clasificarea și rezervarea mijloacelor în contul reducerilor pentru pierderi la credite (fondul de risc) se aplică tuturor creditelor care sunt reflectate în bilanț ca active ale băncii. În așa mod, fondul de risc pentru pierderi la credite va fi format, prin ponderea fiecărui tip de credit la coeficientul de risc aferent.

În acest sens, creditele și plasamentele băncilor trebuie clasificate lunar, prin aplicarea simultană a criteriilor privind serviciu datoriei, performanța financiară și inițierea de proceduri judiciare, în următoarele categorii: creditele de tip Standard – 2%; Supravegheate – 5%; Substandarde – 30%; Dubioase – 60%; Compromise – 100%. [2],

Implementarea acordului Basel II a contribuit la îmbunătățirea rating-ului de țară (EU, ECE), însă în același timp a avut influențe neconforme asupra politicilor de creditare. Ca urmare, prin normele impuse, băncile naționale au restricționat accesul la credite determinând deplasarea cererii de credite dinspre instituțiile de credit spre instituțiile non-bancare.

O eficiență mai bună în evaluarea riscurilor care au implementat cu succes acordul Basel II au avut-o:

- Ø Băncile care au investit în managementul riscului;
- Ø Băncile cu portofolii mari de credite de retail;
- Ø Instituțiile de credit care au realizat sistemul de raportare financiară conform IFRS și care au adus schimbări asupra proceselor financiare și de management al riscului în timpul implementării Basel II.

Consecința de bază a acordului Basel II a fost promovarea unor metode eficiente de evaluare și administrare a riscului bancar, iar ajustările care s-au efectuat pe fiecare fază a activităților bancare, întărind capitalul bancar a făcut posibilă rezistența băncilor la criza financiară.

Organismele de supraveghere europene trebuie să monitorizeze atent recomandările „Basel III” pentru a se evita situația înregistrată când s-a implementat Basel I și când, prima măsură a băncilor a fost să reducă creditarea. Strategia de dezvoltare a băncilor universale se referă la creșterea de trei ori a capitalului minim fără a-și reduce activitatea de creditare, urmând să-și mărească ajustările pentru viitoare pierderi. Astfel, cele mai disputate cerințe sunt cele legate de nivelul capitalului de bază și gradul de îndatorare (leverage). Potrivit acestor recomandări băncile vor calcula un indicator ce se numește "capital conservation buffer" și va fi o cerință de capital suplimentară, peste capitalul de bază. Totodată, în cazul băncilor în care vor fi semnalate "condiții excesive de credit" se va crea "o rezervă contraciclică", de 0 – 2,5%.

Implementarea „Basel III” la nivel național de către țările membre UE va începe la 1 ianuarie 2013. Pană la această dată băncile centrale ale țărilor membre UE trebuie să impună instituțiilor de credit normele metodologice specifice noilor cerințe și să ajusteze reglementările naționale cu privire la activitatea bancară înainte de această dată. Prin urmare, de la 1 ianuarie 2013, instituțiile de credit vor fi obligate să îndeplinească următoarele cerințe minime, în raport cu activele ponderate la risc (RWAs):

- Ø **3,5% capital comun/RWAs;**
- Ø **4,5% capital de gradul I/RWAs;**
- Ø **8,0% capitalul total/RWAs.**

În literatura de specialitate, analiza indicatorilor de prudență bancară menționați este cunoscută sub denumirea de abordare microprudențială [3], care pentru mult timp a fost singura metodă utilizată în calitate de sistem de avertizare a crizelor financiare. (Tabelul 1). Abordarea microprudențială, care presupune evaluarea individuală (control intern) a fiecărei instituții financiare în baza unui set de indicatori prudențiali, este în conformitate cu recomandările Comitetului Basel [4]. Iar rolul autorității de supraveghere este de a asigura că băncile activează în conformitate cu reglementările referitoare la gestionarea riscurilor, prudența și diseminarea de informații, în scopul de a proteja deponenții și a asigura încrederea în sistemul bancar.

Expansiunea creditelor și creșterea prețurilor la active sînt factori care au precedat practic toate crizele bancare în diverse țări și, deci, reprezintă de asemenea premise pentru apariția instabilităților financiare. Riscul de credit poate destabiliza situația financiară a băncilor, de aceea este necesară promovarea îmbunătățirii continue a politicilor interne de creditare ale băncilor. Astfel, sporirea bruscă a riscului de credit în anul 2009 a determinat băncile din Republica Moldova să-și restrângă activitatea de creditare și să majoreze semnificativ fondul de risc pentru acoperirea pierderilor din credite. Ca rezultat, sectorul bancar a încheiat anul 2009 cu o pierdere netă de 173.0 mil. lei, deși unele bănci au înregistrat profit chiar și în acel an.

Tabelul 1. Indicatori de prudență bancară

Grupul	Indicatorii
Actiunile băncilor:	Actiunile totale pe sistemul bancar, structura activelor pe sistemul bancar, dinamica activelor, creditelor raportate la PIB, structura portofoliului de credite conform gradului riscului operațiunilor investiționale (standarde, supravegheate, substandarde, dubioase, compromise), ponderea creditelor nefavorabile (substandarde, dubioase și compromise) în totalul creditelor, total credite nefavorabile/CNT, total active nefavorabile/total active, total active nefavorabile/CNT, ponderea reducerilor pentru pierderi la credite în totalul creditelor, reduceri pentru pierderi la active/total active, suma totală a expunerilor băncilor față de persoanele afiliate pe sistemul bancar, recuperările la credite (pierderi), credite expirate și credite expirate în stare de neacumulare a dobânzii / total credite, credite expirate și credite expirate în stare de neacumulare a dobânzii / CNT, creditele acordate funcționarilor băncilor, valoarea totală a expunerilor "mari", investițiile băncilor în activele materiale pe termen lung raportate la capitalul normativ total (limita maximă – 50.0 %), ponderea activelor bilanțiere în valută străină în totalul activelor și activelor atașate la cursul valutar, angajamentele extrabilanțiere pe sistemul bancar.
Capitalul băncilor	Dinamica capitalului de gradul I și a capitalului normativ total pe sistemul bancar, media suficienței capitalului ponderat la risc pe sistemul bancar, cota investițiilor străine în capitalul băncilor.
Obligațiunile băncilor	Structura obligațiunilor sectorului bancar (depozite, împrumuturi etc.), Depozite ale persoanelor fizice/Total depozite, Depozite ale persoanelor juridice/Total depozite, Depozite ale persoanelor fizice și juridice/Total active, ponderea depozitelor în valută străină în totalul depozitelor pe sistemul bancar etc.
Lichiditatea băncilor:	lichiditatea pe termen lung (activele cu termenul de rambursare mai mare de 2 ani / resursele financiare cu termenul potențial de retragere care depășesc 2 ani ≤ 1) pe sistemul bancar, Lichiditatea curentă (active lichide exprimate prin numerar, depozite la BNM, hârtii de valoare de stat, credite interbancare nete cu termenul de până la o lună/total active $X100\% \geq 20$ la sută) pe sistemul bancar.
Veniturile și profitabilitatea:	venitul net al sistemului bancar, dinamica veniturilor și a cheltuielilor sectorului bancar, dinamica marjei nete a dobânzii, dinamica rentabilității activelor dinamica rentabilității capitalului acționar din sistemul bancar.

Sursa: elaborat de autor în baza datelor Băncii Naționale a Moldovei [5]

În anul 2010 sectorul bancar și-a revenit din criză, odată cu recuperarea economiei naționale. Portofoliul de credite a crescut cu 3.1 mlrd. lei, sau cu 13.7 %. Volumul creditelor noi acordate a crescut cu 64.5 % comparativ cu anul 2009. Volumul total al depozitelor atrase a crescut cu 3.5 mlrd. lei, sau cu 14.1 %. Ponderea creditelor neperformante a scăzut la finele anului 2010 la 13.3 %. Astfel, sectorul bancar a raportat pentru anul 2010 un profit net de 219.0 mil. lei.

După un șir de ajustări esențiale descendente ale ratelor dobânzilor la instrumentele de reglementare monetară, efectuate pe parcursul anului 2009, ca răspuns la criza financiară globală, Banca Națională a Moldovei a majorat consecutiv în lunile

februarie și martie 2010 ratele dobânzilor la instrumentele de reglementare monetară cu câte 1.0 puncte procentuale, până la nivelul de 7.0 la sută, fapt care a contribuit la simetrizarea coridorului ratelor dobânzii la creditele acordate și la depozitele atrase pe parcursul anului 2010, astfel încât, soldul creditelor și cel al depozitelor au înregistrat o tendință general ascendentă inițiată la începutul anului 2010. Conjunctura anului 2010, caracterizată prin exces de lichiditate pe piața monetară și amplificarea presiunilor inflaționiste, a determinat Banca Națională a Moldovei să revină la gestionarea fermă a surplusului de lichiditate din sistemul bancar. Astfel, lichiditatea pe termen lung pe sistemul bancar la 31 decembrie 2010 a constituit 0.7, iar cea curentă - 34.6 la sută. [5] În același timp, în conformitate cu Regulamentul cu privire la suficiența capitalului ponderat la risc, începând cu 31.12.2011 cuantumul capitalului social se stabilește în mărime de 150 mil. lei. În anii cercetați toate băncile au respectat această cerință, deținând capitalul social corespunzător cuantumului stabilit. Media suficienței capitalului ponderat la risc (raportul dintre valoarea capitalului normativ total și activele ponderate la risc pe sistem) s-a menținut la un nivel înalt între 27, 86% și 30,42% la sută (nivelul minim reglementat în Republica Moldova este de 12.0 la sută) și indică un grad înalt de siguranță a băncilor determinat de existența unui potențial de efectuare a operațiunilor riscante fără afectarea capitalului, asigurând astfel stabilitatea financiară. [73] (Tabelul 2).

Analiza capitalului normativ total, (Figura.1) determinant al solvabilității băncilor ne indică că la data de 31.12.2011, acesta a constituit 7604,2 mil. MDL, majorându-se cu 11,18 p.p. față de 31.12.2010. Creșterea capitalului a fost marcată de modificări calitative, fiind realizată din contul emisiunilor de acțiuni, care s-au majorat cu 22 % pe parcursul anului curent. Astfel, comparând CNT cu activele ponderate la risc, se determină că ritmul de creștere a CNT-ului este mai lent, constituind 16 %, pe când cel al activelor ponderate la risc 52,4 %, la finele anului 2011. Capitalul de gradul I, la 31.12.2011, a crescut cu 12,3 % până la 7557,7 mil. MDL față de 31.12.2010. Valoarea pozitivă a acestui indicator confirmă rezistență și siguranța sistemului în cazul șocurilor financiare.

Tabelul 2. Evoluția indicatorilor de prudență bancară în Republica Moldova, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Capitalul						
Suficiența capitalului (>12%)	27,86	29,63	32,06	32,28	30	30,42
Cota investițiilor străine în capitalul băncilor	62,67	71,88	74,05	77,61	76,96	73,96
CNT al 5 bănci care au cel mai mare capital/ Total CNT	58,99	59,4	62,01	63,23	62,75	63,78
Activele						
Activele Active ale 5 bănci care au cele mai mari active / Total active	66,43	63,82	63,34	67,82	69,26	70,12
Total credite nefavorabile/Total credite *	4,39	3,7	5,86	16,3	13,33	10,66
Total credite nefavorabile/CNT *	15,99	14,69	21,95	55,51	49,68	41,79
Reduceri pentru pierderi la credite/Total credite	5,15	4,21	5,04	9,65	8,55	6,93
Credite expirate și credite expirate în stare de neacumulare a dobânzii / Total credite *	3,46	2,4	6,13	17,66	11,23	7,18
Credite expirate și credite expirate în stare de neacumulare a dobânzii / CNT *	12,6	9,53	22,97	60,15	41,88	28,15
Structura creditelor						
Credite agriculturii și industriei alimentare *	18,66	13,86	13,27	15,87	14,86	13,5
Credite pentru imobil, construcție și dezvoltare *	10,6	12,78	14,63	12,54	12,34	12,17
Credite de consum *	9,2	14,06	12,92	8,73	8,4	6,7
Credite industriei energetice și a combustibilului *	2,18	2,03	1,98	3,3	3,62	3,86

Credite băncilor *	0,71	0,5	0,12	0,05	0,08	0,15
Credite Guvernului *	1,37	0,4	0,18	0,07	0,08	0,04
Credite industriei/comerțului *	48,88	48,57	48,72	51,6	51,57	54,63
Credite pentru construcția drumurilor și transportare	3,38	2,23	1,57	1,42	3,54	2,8
Alte credite *	5,02	5,58	6,6	6,4	5,52	6,13
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Credite în valută / total credite	37,99	43,82	41,49	46,31	43,28	44,94
Veniturile și profitabilitatea						
Venitul net/Media activelor (rentabilitatea activelor)	3,4	3,94	3,35	-0,39	0,47	1,95
Venitul net/Media capitalului acționar (rentabilitatea capitalului)	20,47	24,16	19,13	-2,12	2,61	11,51
Venitul aferent dobânzilor/Media activelor generatoare de dobândă	12,91	13,88	14,52	13,54	11,59	11,43
Cheltuieli aferente dobânzilor/Media obligațiunilor, pe care se plătesc dobânzi	7,15	8,2	10,1	9,57	5,42	5,33
Marja netă a dobânzii (venitul net aferent dobânzii/media activelor generatoare de dobândă)	6,78	6,9	5,79	4,58	6,44	6,56
Active generatoare de dobândă / Total active	83,54	84	82,76	77,48	79,88	82,3
Indicele eficienței ((venitul net aferent dobânzilor+venituri neaferente dobânzilor)/cheltuielile neaferente dobânzilor)	193,46	196,5	186,92	148,84	150	181,85
Lichiditatea						
Active cu termenul mai mare de 2 ani / Resurse financiare cu termenul mai mare de 2 ani (principiul I al lichidității, nu mai mare de 1)	0,58	0,73	0,64	0,6	0,67	0,69
Active lichide / Total active (principiul II al lichidității > 20%)	33,53	28,98	30,67	38,27	34,18	33,17
Depozite ale persoanelor fizice/Total depozite	53,59	61,1	62,86	62,33	63,28	63,36
Depozite ale persoanelor juridice/Total depozite	40,04	31,35	28,08	30,33	33,96	32,21
Depozite ale persoanelor fizice și juridice/Total active	70,97	66,74	63,31	61,32	66,07	65,37

Sursa: elaborat de autor în baza datelor BNM (www.bnm.md)

Gradul de suficiență a capitalului se menține la un nivel înalt, constituind 30,4% la 31.12.2011. Deși, aflat peste nivelul minim necesar de 12%, se observă o diminuare a acestui indicator de 0,4 p.p. față de 31.12.2010.

Considerăm explicabil faptul diminuării gradului de suficiență a capitalului bancar, prin creșterea considerabilă a portofoliului de credite, care fac parte din activele riscante cu o pondere majoră la risc.

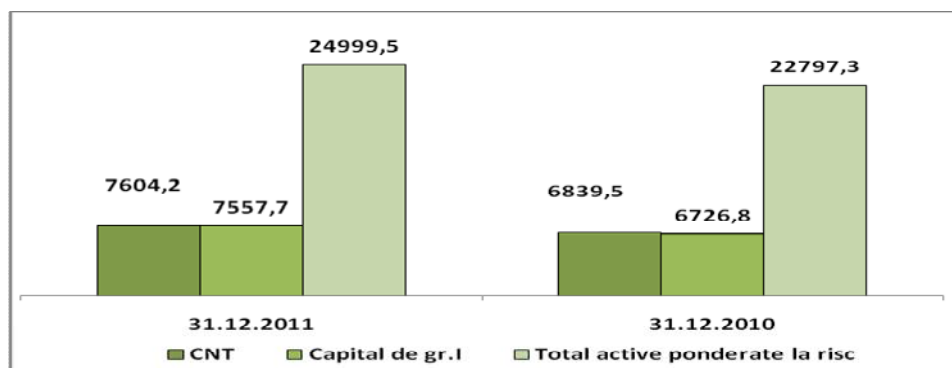

Fig. 1. Evoluția capitalului sistemului bancar, mil. MDL

Sursa: conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Reticența băncilor licențiate și sporirea capacității acestora de a reacționa la situații de criză financiară s-a manifestat prin diminuarea ponderii creditelor nefavorabile (substandard, dubioase și compromise) în totalul creditelor, care a

constituit 13.3 la sută, sau cu 3.1 puncte procentuale mai puțin la 31 decembrie 2010 comparativ cu sfârșitul anului 2009.

Îmbunătățirea guvernării corporative care a fost menționată ca fiind un punct vulnerabil al sistemului bancar autohton, de asemenea, urmează a fi tratată ca una dintre direcțiile prioritare pentru asigurarea stabilității fiecărei bănci în parte și, ca rezultat, a sistemului bancar în întregime. Cu cât mai bine este organizată guvernarea corporativă în bănci, cu atât mai mare este probabilitatea că băncile își vor onora obligațiunile față de clienți și față de piață, vor proteja drepturile acționarilor și persoanelor interesate, contribuind la creșterea încrederii investitorilor și deponenților. Organele de supraveghere trebuie să trateze guvernarea corporativă ca un element de protecție a deponenților și să acorde ajutorul oportun băncilor privind eficientizarea guvernării corporative, să evalueze dacă banca a aprobat și a implementat corect politicile și practicile de guvernare corporative.

În ceea ce privește cota de piață a băncilor comerciale în raport cu valoarea creditelor, pe perioada anilor 2010-2011, remarcăm că cea mai semnificativă pondere în totalul creditelor acordate în economie o deține Moldova-Agroindbank cu 21,6% având o abatere de la datele anul 2010 de +0,3. Pe locul 2 se clasează Victoriabank (cota parte fiind de 16,3%). Pe locul 3 în anul 2011 se plasează Moldindconbank, reușind să întrecă Banca de economii, care în anul 2011 se plasează doar pe locul 4 (ponderea fiind în descreștere 9,7 % în comparație cu anul precedent – 11,7%) (a vedea Figura 2.3.7) [5]

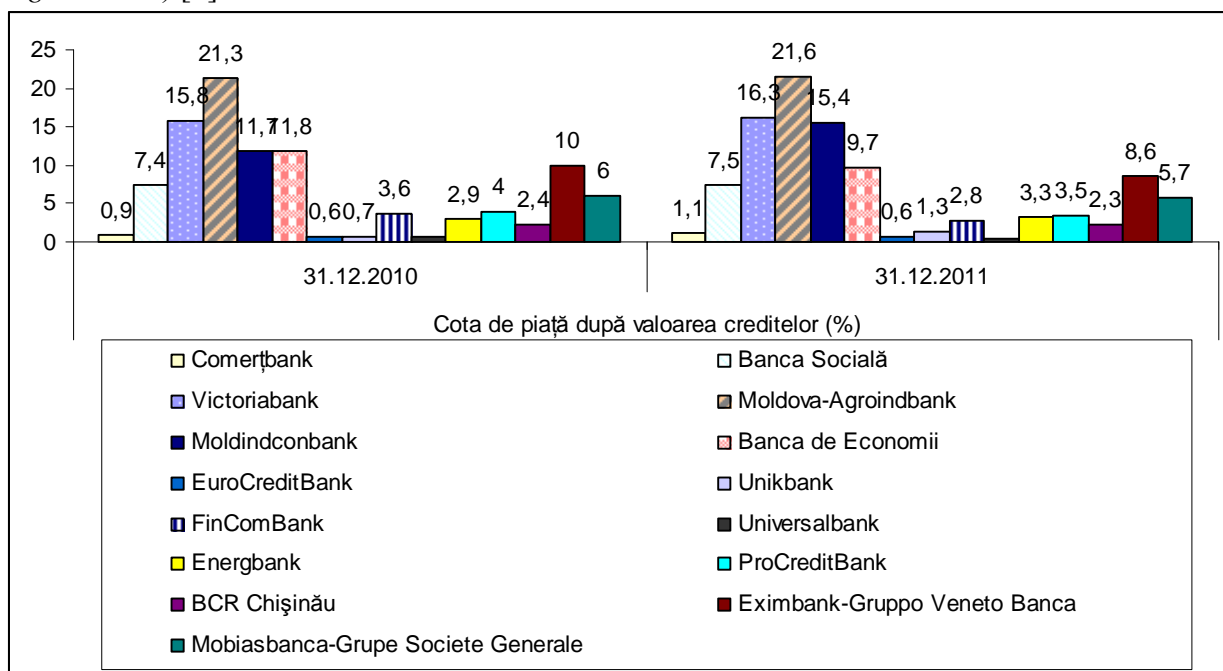

Figura 2. Clasamentul băncilor comerciale după valoarea creditelor pentru anii 2010-2011.

Sursa: elaborat de autor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În Republica Moldova, băncile, de cele mai multe ori, se supun riscului de creditare care implică dezechilibrul între scadența activelor și cea a pasivelor, și duce, concomitent, la apariția riscului de lichiditate provocat de neconvertirea activelor în lichidități. Riscul de lichiditate este consecința nerambursării creditelor și dobânzilor în termen, precum și a necorelării pe scadențe de către managementul băncii, sau a unor retrageri masive și neașteptate a depozitelor de către clienți. Riscul este specific băncilor care fac uz de fonduri împrumutate, deci, au un grad de îndatorare mare și un management eficient. Gestiunea riscului de lichiditate este necesară pentru determinarea

structurii optime a activelor băncii, astfel încât prin asumarea riscului de lichiditate, banca să nu înregistreze pierderi. Factorul esențial al gestiunii riscului de lichiditate este acela de a găsi căi de acces pe diferite piețe, care să-i permită o ajustare rapidă a graficului de scadențe active-pasive cu minimum de cheltuieli. [7, 8]

Astfel, se afectează performanțele bancare, reprezentate de profit și rentabilitate, ceea ce implică revederea strategiei bancare privind evaluarea riscului de creditare, care este de o importanță majoră pentru bancă.

Principiile de bază în gestionarea riscului lichidității în cadrul băncilor comerciale constau în stabilirea unor limite interne și parametri de risc, estimarea nivelului de lichiditate a băncilor în perspectivă în cadrul pronosticării fluxurilor bănești și menținerea ponderii activelor lichide în total active conform cerințelor BNM. Respectarea de către bănci a indicatorilor lichidității relevă existența surselor pentru acoperirea necesităților potențiale atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

Evoluția profitabilității bancare, denotă că băncile au fost capabile să majoreze venitul net raportat la active (ROA) cu 1,5 p.p., constituind 1,9%, la 31.12.2011, cât și raportat la capitalul acționar (ROE) cu 8,9 p.p., înregistrând 11,5%, față de 31.12.2010. Odată cu creșterea volumului de capital acționar și de active, majorarea ROE și ROA denotă că ritmul de creștere a profitului net este mult mai rapid, fapt destul de încurajator. Astfel, la sfârșitul anului 2011, venitul net al băncilor pe întregul sistem a constituit 879,7 mil.MDL. sau de 4.7 ori mai mult față de venitul înregistrat în anul 2010. (Figura 3).

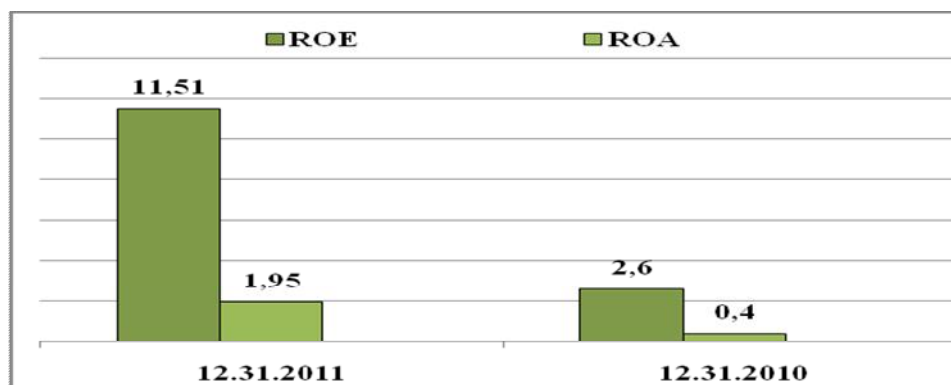

Fig. 3. Evoluția profitabilității bancare, %

Sursa: conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Ponderea activelor, generate de dobândă în total active, la data de 31.12.2011, s-a majorat cu 2,42 p.p. și a constituit 82,3%, comparativ cu data de 31.12.2010, ce a constituit 79,8%. Respectiv, la data de 31.12.2011, se evidențiază creșteri a marjei nete din dobânzi cu 0,12 p.p., constituind 6,6 %, față de 31.12.2010. Astfel, băncile în situații mai dificile, compensează veniturile din alte surse și, în special, din comisioanele din transferuri, inclusiv a celor din străinătate și din alte comisioane percepute de către bancă.

Indicele de eficiență, determinat ca raport dintre veniturile nete aferente dobânzilor plus veniturile neaferente dobânzilor la cheltuieli neaferente dobânzilor, la 31.12.2011 este în creștere cu 31,8%, constituind 181,8% față de 31.12.2010.

Lichiditatea bancară poate fi privită atât prin prisma ponderii activelor lichide în total active, cât și prin prisma obligațiilor, pe care banca este obligată să le onoreze. Astfel, observăm diminuarea ponderii activelor lichide (principiul II al lichidității) cu 1 %, înregistrând 33,1 % la 31.12.2011, ceea ce denotă neafectarea capacității de plată a băncilor. (Tabelul 3)

Tabelul 3. Tendințele lichidității bancare, %

Indicatorii	2011	2010
Principiul II al lichidității	33,17	34,1
Principiul I al lichidității	0,67	0,67

Sursa: conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Lichiditatea pe termen lung sau principiul I al lichidității, pe întreg sistemul bancar a înregistrat 0,69%, la 31.12.2011, cu 0,02% mai mult față de 31.12.2010. Aceste valori ale indicatorilor lichidității relevă existența surselor adecvate pentru susținerea plăților aferente obligațiilor. Ponderea depozitelor în total active la 31.12.2011 este în scădere cu 0,7%, constituind 65,3 %, față de 31.12.2010.

Generalizând cele menționate anterior ca măsuri care ar contribui la diminuarea riscului de credit, pot fi considerate următoarele:

- perfecționarea normelor metodologice privind creditarea;
- respectarea reglementărilor BNM în vigoare privind creditarea și conformarea acesteia la cerințele internaționale stabilite prin Convenția Basel-II privitor la expunerea la riscul creditar;
- acordarea creditelor cu probabilitate înaltă de rambursare în vederea îmbunătățirii calității portofoliului creditar;
- evitarea concentrării creditelor în anumite ramuri, pe grupe de debitori, zone geografice;
- respingerea creditelor cu garanții nesigure;
- creșterea capitalului băncii;
- limitarea și diversificarea corectă a riscurilor;
- diferențierea riscului de creditare pe sectoarele economiei naționale.

Concluzii Orice bancă modernă care tinde spre succes, trebuie cu atenție să studieze solicitările clienților și să utilizeze în activitatea sa, noi tehnologii.

Concluzionând asupra politicii de creditare desfășurate în cadrul băncilor comerciale din Republica Moldova, vom opina pentru locul primordial al acesteia în ceea ce privește relația de credit dintre băncile comerciale și clienții săi. Din aceste considerente, se propun următoarele direcții de perfecționare a politicii de creditare:

Ø în vederea sporirii profitului net al băncilor comerciale, îmbunătățirii calității portofoliului creditar, diversificării activelor și selectării celor mai credibili clienți bancari este necesară intercorelarea obiectivele politicii de creditare cu cele ale activității de evaluare ale clienților;

Ø desfășurarea concomitentă a procesului de creditare și a proceselor de evaluare în conformitate cu cerințele internaționale pentru a reduce volumul creditelor problematice și a întări opțiunile băncii privind finanțarea clienților bancari;

Ø întărirea disciplinei de credit prin monitorizarea permanentă a activității băncii, inclusiv a procesului de creditare și prin perfecționarea bazei legislative a mecanismului de depunere și evaluare a gajului;

Ø revederea politicii de creditare a băncilor comerciale prin prisma dispersării riscului portofoliului de credite și stabilirii ratei dobânzii, ținând cont de principiul prudenței bancare;

Ø analiza credibilității clienților bancari prin utilizarea bazelor de date computerizate și documentate, în vederea asigurării veridicității informației și clasificării adecvate a acestora pe grupe de risc și pe ramuri ale economiei.

Bibliografie

1. Масленников, А., Экономическая безопасность России, Банковское дело., Москва, 2007., N 12.
2. Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, Hotărârea nr.231, din 27 octombrie 2011
3. Owen Evans, Alfredo M. Leone, Macroprudential Indicators of Financial System Soundness. Occasional Paper, 192, IMF, Washington DC April 2000.
4. Raport asupra lucrării de cercetări științifice „Elaborarea politicilor anticriză pentru asigurarea securității financiare a statului în conformitate cu standardele UE”, IEFS, Chișinău, 2011
5. Banca Nationala a Moldovei <http://www.bnm.md/>
6. Regulamentul cu privire la suficiența capitalului ponderat la risc, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.269 din 26.10.2001, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.130/310 din 14.12.2001 (cu modificările și completările ulterioare)
7. Clichici, D. Promovarea securității financiare a sistemului bancar prin intermediul implementării Acordului Basel II/ Promoting Financial Security of the Banking System through the Implementation of Basel II argument, Economica., Chișinău, 2011., Nr. 3., p. 77-84.
8. Cociug V., Cinic L., Management bancar, Chișinău, Editura ASEM, 2008.